

**Özel Hayata Saygı Kapsamındaki
Kişisel Veriler – Anayasa Mahkemesi
(Başvuru Numarası: 2019/4055)
Anayasa Mahkemesi 11/1/2023
tarihli Kararı (Başvuru Numarası:
2019/4055)**

03

**Olay
Özeti**

04

**Çözümü
Gereken
Hukuki
Sorun**

05

**Anayasa
Mahkemesi
Kararı**

07

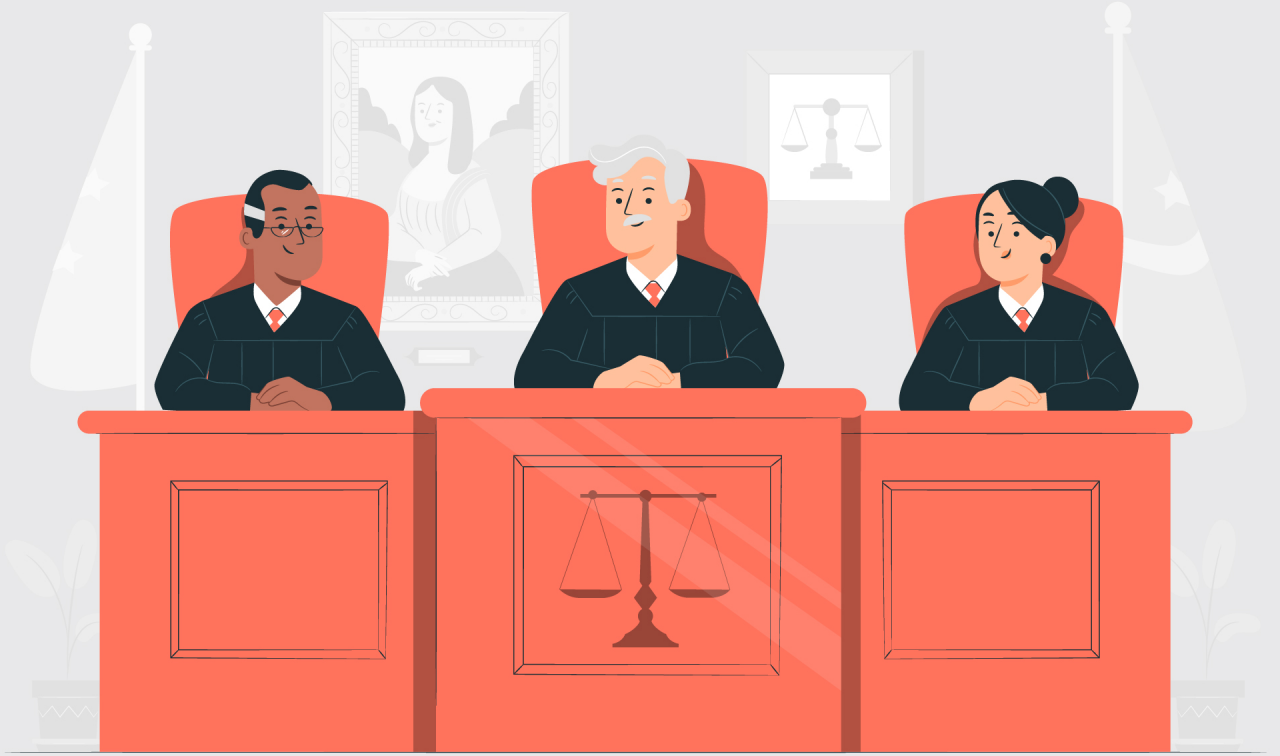
Görüşümüz

OLAY ÖZETİ

Başvurucu, silahlı terör örgütüne üye olma suçundan Bingöl M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda (Kurum) hükümlü olarak bulunmaktadır. Başvurucu çeşitli kurum ve kuruluşlara dilekçeler yazmış, yazdığı dilekçelerin üst yazılarında suç türü, tevkif numarası ve detaylı kimlik bilgilerinin paylaşılmamasını da talep etmiştir. Bu talebe rağmen Kurum ilgili dilekçelerin kendisi aracılığıyla gönderilmesi sırasında bu dilekçelerin üst yazısında başvurusunun suç türü, tevkif numarası ve detaylı kimlik belgelerini paylaşmıştır.

Çözümü Gereken Hukuki Sorun

Çözümü gereken hukuki sorun başvurucunun rızası olmaksızın suç türü, tevkif numarası ve detaylı kimlik bilgilerinin paylaşılmasının özel hayata saygı kapsamındaki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının ihlali olup olmadığıdır.

Anayasa Mahkemesi Kararı

AYM, başvurunun yazdığı dilekçelerin üst yazılarında Kurum tarafından başvurunun rızası olmaksızın suç türü, tevkif numarası ve detaylı kimlik bilgilerine yer verilmesini başvurunun özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunması hakkına müdahale olduğunu ifade etmiştir. Devamında bu müdahalenin ihlal oluşturup oluşturmadığını inceleyen AYM, öncelikle her müdahale bakımından saydığı kriterleri saymıştır: kanun tarafından öngörülme, meşru amaç taşıma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama.

Bu kriterlerden kanunilik ilkesini detaylandıran AYM, temel haklara ilişkin sınırlandırmanın ancak kanuni ile yapılabileceğini ve bir kanun hükmü olmaksızın düzenleyici işlem ile ilk elden sınırlama yapılamayacağını belirtmiştir. Bunun arkasından kanunilik ölçütünün ilgili normun keyfiliğe karşı koruma sağlamasını da kapsadığını ve bunun gereğince yetkili makamlara takdir yetkisi bırakıldığı durumda bu yetkinin kapsamının açık şekilde gösterilmesi gerektiği söylemiştir.

Kararın devamında ise kişisel verilerin korunması hakkına yapılan müdahaleler için kanunilik prensibi Anayasa'nın 20. maddesinin üçüncü fıkrasındaki kişisel verilerin "ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla" işlenebileceği ifadesine yer verilerek tekrarlanmıştır. Somut olaydaki müdahalenin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun (CGTİHK) ve buradaki yetkiyle ortaya çıkarılan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'e (Tüzük) dayandığını belirten AYM, somut olay bakımından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) kapsamında da değerlendirmenin gerektiğine yer vermiştir.

AYM'nin ifade ettiği üzere KVKK kapsamında başvurunun genel nitelikli verilerinin açık rızası olmadan işlenemeyecek ve aktarılamayacaktır, istisnai olarak KVKK madde 28 gereğince milli savunmayı, milli güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında veya infaz işlemlerine ilişkin olması halinde açık rıza olmaksızın veri işlenmesi ve aktarılması mümkün olacaktır. Bu bağlamda AYM somut olaydaki durumun infaz işlemi kapsamında olup olmadığını incelemiş ve başvurunun özel hayatına ilişkin dilekçelerinin Kurum tarafından gönderilmesine aracılık yapıldığı sırada üst yazılarında ilgili verilere yer verilmesinin infaz işlemi kapsamında değerlendirilemeyeceğine karar vermiştir. Ayrıca AYM, yukarıda belirttiğimiz diğer istisnai durum olan milli güvenlik veya kamu güvenliğini sağlamaya yönelik faaliyet niteliğinde de olmadığını tespit ettiği veri aktarımının KVKK kapsamındaki istisnalardan olmadığına karar vermiştir. Dolayısıyla ilgili veri aktarımı için ya kanun hükmü ya da ilgilinin rızası gerekmektedir.

Kararın devamında CGTİHK'de yer alan ilgili düzenlemeleri inceleyen AYM, burada her ne kadar özel nitelikli olmayan kişisel verilerin üst yazılarda bulunmasına ilişkin yetki bulunsun da bu yetkinin kullanılma usulünün açık ve detaylı olarak belirtilmediğini tespit etmiştir. Söz konusu durumun keyfiliğe neden olacağını ifade eden AYM, somut olayda dayanan bu hükmün nitelik olarak kanunilik prensibini sağlamaya yeterli olmadığına karar vermiştir.

AYM tüm bunları dikkate alarak somut olayda özel hayata saygı hakkı kapsamındaki kişisel verilerin korunması hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağının bulunmadığı, dolayısıyla ihlal niteliğinde olduğu sonucuna varmıştır.

Görüşümüz

Temel hakların sınırlandırmasında AYM görüşü doğrultusunda başlıca üç kriter incelenir. Bunlar kanunilik, meşru amaç taşıma ve ölçülülüktür. Bu doğrultuda ilk incelenmesi gereken kriter kanuniliktir. Kanunilik, ilgili sınırlamanın kanuni bir dayanağının bulunmasını ifade eder. Elbette bu dayanağın sırf var olması kanunilik kriterinin sağlanması için yeterli olmayacaktır. İlgili kanunun içerik olarak keyfi davranışları engelleyebilecek kadar kesin olması beklenir.

Somut olay bakımından bu değerlendirmeler yapılırken öncelikle KVKK'da yer alan genel düzenlemeye dikkat çekilmelidir. KVKK madde 5 ve 8 uyarınca kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez ve aktarılamaz. Bunun bazı istisnaları 5. maddede, genel istisnalar ise 28. maddede sayılmıştır. Bunlardan olayımızı ilgilendiren iki istisna ise şöyledir:

- Kişisel verilerin milli savunmayı, milli güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi.
- Kişisel verilerin ... infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi.

Bu istisnalar kapsamında yer almayan durumlarda ise verilerin işlenebilmesi ve aktarılabilmesi için mutlaka ilgilinin açık rızası veya kanun hükmü gerekecektir.

Olayda AYM'nin de ifade ettiği üzere ilgili durum yukarıdaki istisnalar kapsamına girmemektedir. İlgilinin rızasının bulunmadığı da açık olduğundan, veri aktarımının kanuniliği için mutlaka farklı bir kanun hükmünün varlığı gerekmektedir. Bu noktada karşımıza CGTİHK ve buna dayalı çıkarılan Tüzük ile Yönetmelik çıkmaktadır. CGTİHK'daki düzenlemelerin kanunilik prensibini sağlamaya yetecek kesinlikte olmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak, AYM'nin kişisel verilerin korunması hakkına yapılan müdahalenin kanunilik prensibini sağlamadığı tespiti kanaatimizce isabetlidir. Kanuni dayanağı olmaksızın yapılan bu müdahalenin ihlal teşkil ettiğine kuşku bulunmamaktadır.

Teşekkürler

Abdullah Erkam Yılmaz
Kurucu Avukat

İletişim:

aeylegal.com
erkam@aeylegal.com

Buse Hamurcu
Avukat

İletişim:

aeylegal.com
buse@aeylegal.com

Ravza Yazıcı
Stajyer

İletişim:

aeylegal.com
ravza@aeylegal.com

Sorularınız ve görüşleriniz için
bizimle iletişime geçebilirsiniz.